

# היבטים משפטיים בעבודת המפקח.ת

עו"ד לירון ספרד, לשכה משפטית - משרד החינוך

מרץ 2023, אדר תשפ"ג

---

לאן מועדות פנינו היום?



מינהל תקין

הליך הוגן

מקור סמכות

חובת הנמקה



מידתיות

סבירות

הדין האזרחי

הדין הפלילי

משפט מינהלי

דיני עבודה



# ממה מורכבים דיני החינוך? והדין בכלל?



- חוקי היסוד
- חקיקה ראשית – חוקים, פקודות
- חקיקה משנית – תקנות, צווים
- הנחיות מינהליות – לדוג' חוזרי מנכ"ל, נהלים
- הסכמים, חוזים
- מנהגים
- פסיקת הערכאות השיפוטיות

# חקיקת החינוך – דוגמאות מרכזיות

- חוק זכויות התלמיד, תשס"א-2000
- חוק הרשויות המקומיות (ייעוד כספי הקצבות והגנת נכסים למטרות חינוך), תש"ס-2000
- חוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958
- חוק חינוך ממלכתי, תשי"ג-1953
- חוק לימוד חובה, תש"ט-1949
- חוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969
- חוק חינוך מיוחד, תשמ"ח-1988
- חוק חינוך יום ארוך ולימודי העשרה, תשנ"ז-1997



## המזכירות הפדגוגית

# האם עשית משהו היום כדי להגשים מטרות אלו?

מטרות החינוך הממלכתי  
לפי התיקון לחוק החינוך הממלכתי, התש"ס-2000

1. לחנך אדם להיות אוהב אדם, אוהב עמו ואוהב ארצו, אזרח נאמן למדינת ישראל, המכבד את הוריו ואת משפחתו, את מורשתו, את זהותו התרבותית ואת לשונו;
2. להנחיל את העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל ואת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולטחן יחס של כבוד לזכויות האדם, לחירויות היסוד, לערכים דמוקרטיים, לשמירת החוק, לתרבותו ולהשקפתו של הזולת, וכן לחנך לחתירה לשלום ולסובלנות ביחסים בין בני אדם ובין עמים;
3. ללמד את תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל;
4. ללמד את תורת ישראל, תולדות העם היהודי, מורשת ישראל והמסורת היהודית, להנחיל את הדעות זכר השואה והגבורה, ולחנך לכבוד;
5. לפתח את אישיות הילד והילדה, את יצירתיותם ואת כשרונותיהם השונים, למיצוי מלא יכולתם כבני אדם החיים חיים של איכות ושל משמעות;
6. לבסס ידענותיהם של הילד והילדה בתחומי הדעת המדע השונים, ביצירה האנושית לסוגיה ולתרבותה, ובמיתונות היסוד שיידרשו להם בחייהם כבני אדם בגורם בחברה החפשית, לעודד פעילות גופנית ותרבות ספורט;
7. לחזק את כוח השיפוט והביקורת, לטפח סקרנות אינטלקטואלית, מחשבה עצמאית ויוזמה, וליפתח מודעות וערנות לתזמורת ולחידושים;
8. להעניק שיווק חודמוניות לכל ילד וילדה, לאפשר להם להסתחח על פי דרכם היצור אורח המערכת את השנה והתחמכת בגן;
9. לטפח מערבות בחיי החברה הישראלית, וכונת לקבל תפקידים אלו לאדם החוק מסיבות ואחריות, רגון לעזרה הדדית, תרומה לקהילה, התנדבות וחתימה לעדק חברתי במדינת ישראל;
10. לטחן יחס של כבוד ואחריות למביבה הטבעית ודיקה לאורך, להפיק, לזיי ולמחנת;
11. להכיר את השפה, התרבות, ההיסטוריה, המורשת והמסורת הייחודית של האוכלוסייה הערבית ושל קבוצות אוכלוסייה אחרות במדינת ישראל, ולהכיר בגיונות השפות של כל אזרחי ישראל.





# תקנות חינוך ממלכתי (סדרי הפיקוח), תשי"ז-1956

סימן ו' – מפקח כולל, תקנה 13(א):

מפקח כולל רשאי לבקר בכל שיעור ובכל כיתה של מוסד העומד לפיקוחו וחייב לבדוק אם ההוראה היא בהתאם לתכנית היסוד ולתכנית ההשלמה שנקבעה לאותו מוסד. נקבעה למוסד תכנית נוספת לפי סעיף 8 לחוק החינוך, רשאי מפקח כולל לבקר בכל שיעור הניתן לפי אותה תכנית נוספת וחייב לבדוק אם היא בהתאם לאישור השר.



# תקנות חינוך ממלכתי (סדרי הפיקוח), תשי"ז-1956

תקנה 15 – אלה העניינים שמפקח כולל מוסמך לטפל בהם, לעניין כל מוסד שבפיקוחו:

(1) ייצוג משרד החינוך, התרבות והספורט (להלן – המשרד) כלפי המנהל וקישור בין המוסד, בין המשרד ובין רשות החינוך המקומית;

(2) אישור של מדיניות החינוך ושל הוראות המשרד במוסד, וכן וידוא ביצוע שלהם, לרבות לעניין ביצוען של תכניות הלימוד, תכניות השלמה, תכניות נוספות, הקצאת שעות תקן, והוראות המשרד ומדיניותו החינוכית לעניין התאמתם של מורים ועובדי שירות לדרישות המשרד ולתקן המקובל באותו תחום;

(3) קיום הערכה ובקרה על המוסד ומתן משוב בתחומים המפורטים להלן:

(א) איכות הניהול בתחום החינוך ובתחום הארגון;

(ב) התוויית מדיניות חינוך של המוסד;

(ג) מידת ההתמדה ומידת ההצלחה של תלמידים;

(ד) רמת ההישגים במוסד;

(ה) האקלים החינוכי והחברתי במוסד;

(4) הדרכה והכוונה של מנהל המוסד בתכנון משאבים, איגומם והקצאתם לשם השגתם של יעדים חינוכיים וארגוניים;

(5) סיוע בתהליכי הפיתוח של מנהל אוטונומי במוסד;



# תקנות חינוך ממלכתי (סדרי הפיקוח), תשי"ז-1956

תקנה 15 – אלה העניינים שמפקח כולל מוסמך לטפל בהם, לעניין כל מוסד שבפיקוחו:

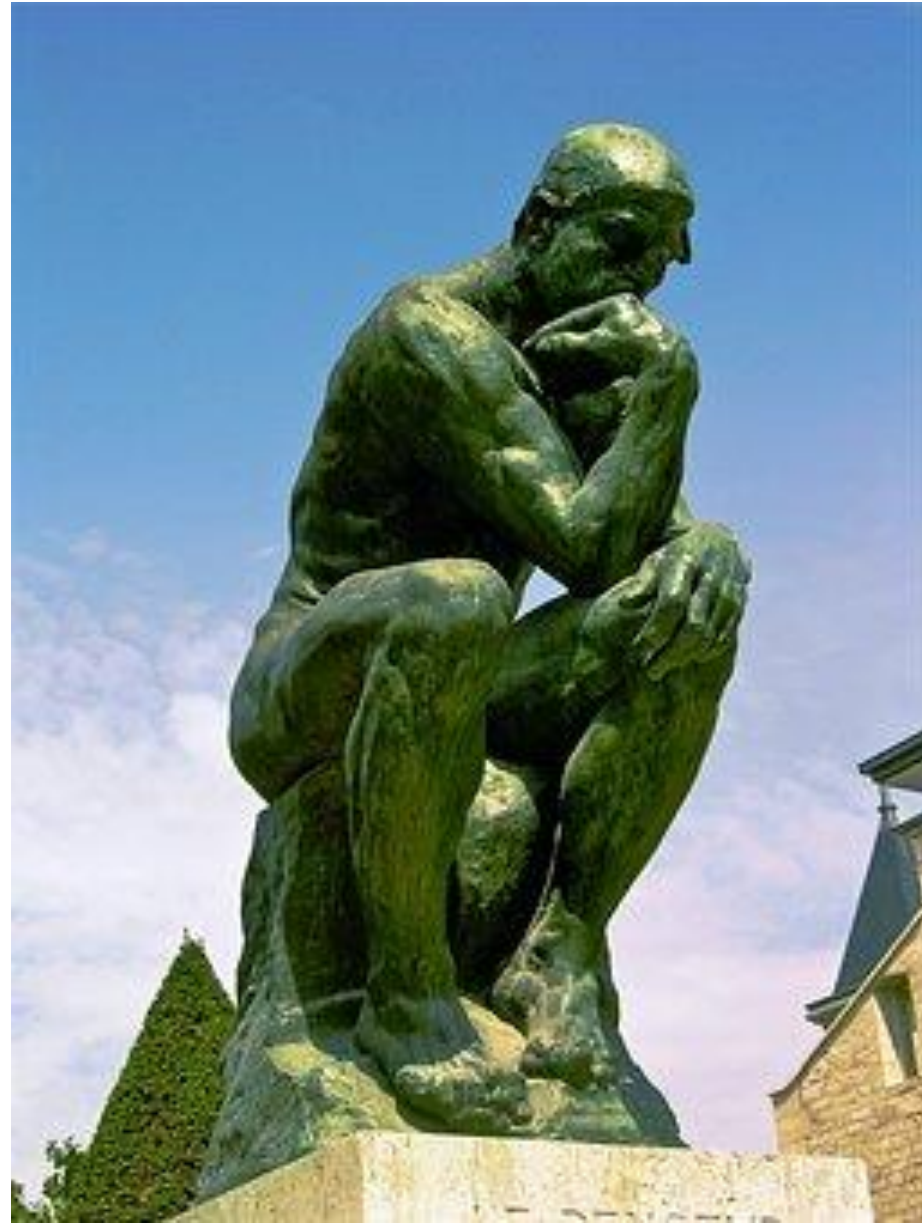


- (6) סיוע למנהל המוסד בעידוד יוזמות פדגוגיות, בהכנת תכניות לימוד במוסד ובדרכי החדרת חידושים, הנחייה והכוונה של מנהל המוסד בתחום שיפור תהליכי ההוראה והלמידה;
- (7) השתתפות ומעורבות בתהליכי קבלה לעבודה של מנהל מוסד, בהערכת עבודתו ובהפסקת כהונתו כמנהל מוסד מטעמים פדגוגיים;
- (8) הערכת מורים על-פי בקשת מנהל מוסד או מפקח, והמלצה על אישור או דחייה של בקשות מנהל מוסד או מפקח לפיטוריו של עובד חינוך;
- (9) קבלת קהל וטיפול בפניות הקשורות למוסד שבפיקוחו, המגיעות מעובדי הוראה, מהורים, מתלמידים ומגורמים ציבוריים;
- (10) תיאום פעולותיו של מערך ההדרכה ושל מפקחים אחרים הפועלים במוסד במסגרת תפקידם;
- (11) ביצוע כל פעולה אחרת לפי הוראות הממונים עליו (מפקח המחוז, מנהל המחוז, המנהל הכללי או השר).

# חוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969

- תנאים לפתיחת מוסד חינוך וקיומו
- העסקת עובדים במוסד החינוך
- הוראות כלליות בהיבטי הפיקוח





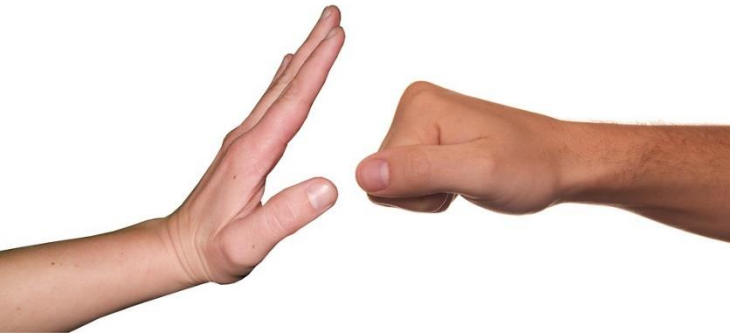


# אירוע 1 – פנייה של הורה למפקח/ת הכולל/ת

אתמול בבוקר הותקף בנו, תלמיד כיתה ה'2 בבית הספר "ארץ חיטה ושעורה" על ידי תלמיד כיתתו, ולא בפעם הראשונה. יומיים קודם תקף אותו אותו ילד באותה הצורה ממש, תקיפה בעלת אופי מיני מכוון. תקיפות נוספות מתרחשות חדשות לבקרים לאורך השנים.

המדובר במסכת תוקפנות ובריונות שבנו חווה מזה שנים, מדי אותו ילד. מסכת שאינה מטופלת ואשר גרמה סבל רב לבנו. כבר בשנה שעברה, לאחר שנאשנו מחוסר ההתייחסות של בית הספר, פנינו לאמו של הילד וביקשנו את התערבותה. אז נוכחנו להפתעתנו כי התנהגות זו של בנה מגובה ומעודדת על ידה. יתירה מכך, האם הבהירה כי בכוונתה להמשיך לעודד את בנה לתקוף את בנו כל אימת שניתן.

פנינו למנהלת בית הספר, הצגנו בפניה את כל ההתכתבות עם אמו של התוקף- המדברת בעד עצמה – והתחננו להתערבותה. תגובתה הייתה – "אינני מתערבת בסכסוכי הורים", ואכן לא נעשה דבר בעניין זה. לשם הזהירות ביקשנו מבנו להקפיד ולהתרחק מהתוקפן וליידע אותנו בכל מקרה.



# אירוע 1 - המשך

לאחרונה, בחסות הכאוס העצום השורר בין כתלי בית הספר, העדר הפיקוח, התרופפות המשמעת הרבתית ותופעות המתרחשות חדשות לבקרים בבית הספר - שב הילד האמור לתקוף את בנו. המדובר בתקיפות יזומות המכוונות לאיברים המוצנעים ומלוות בתנועות גסות קללות ועוד .

בנו שהיה נסער ומבויש בשל האלימות שחווה אתמול בבוקר כלל לא טרח להתלונן עד לאחר שפנתה אליו מחנכת הכיתה שחשה כי משהו עובר עליו. בנו ביקש להשתחרר הביתה, קיבל אישור מהמזכירות בהתאם לנהלים, ובחלוף כעשרים דקות הגיע אביו לאסוף אותו מבית הספר. אספנו ילד בוכה חבוט נפשית ופיזית ומושפל. יובהר כי עם השנים בנו הגיע למצב שבו הוא מבין כי מעמדו נחות משמעותית בעיני הנהלת בית הספר בעוד התוקפן זוכה לגיבוי בלתי מסויג.

המתנו במטרה לתת למנהלת בית הספר הזדמנות להחליט על טיפול הולם וראוי במקרה האלימות. אלא שהתברר כי אין בכוונתה לעשות דבר. התוקף הגיע היום לבית הספר כאילו לא קרה דבר. ספק אם המקרה הועבר לטיפולם של הוריו או דווח לגורמים הרלוונטיים. אנו תקווה כי פנייתנו תטופל בחומרה המתבקשת.





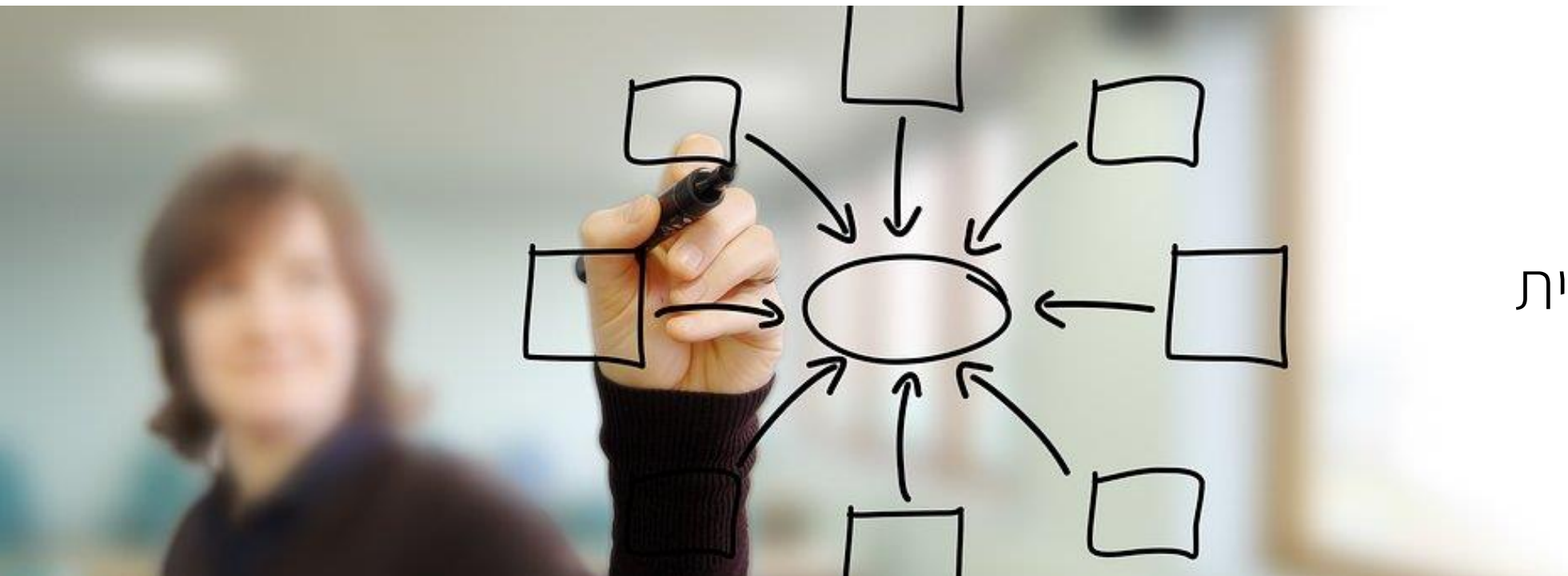
- קריאה
- סיווג
- מקור נורמטיבי
- מוקשים
- שחקנים
- שותפי תפקיד
- תשתית עובדתית
- השלמות
- תיעוד
- בירור
- התייחסויות
- תגובה
- ליווי

# אירוע 2 – פנייה של מנהל אגף חינוך למפקח/ת הכולל/ת

שלום למפקח/ת הכולל/ת של ביה"ס לבנים קרנפים מעופפים,

פנתה אלי היום יו"ר ועד ההורים של בית הספר בטענות קשות מאד כלפינו בעירייה וכלפי משרד החינוך בשל חוסר טיפול במורה לחנ"ג שכבר שמו מוכר לכם. יו"ר הוועד מספרת ומשמשת פה לטענתה לפניות רבות של הורים על ילדים מפוחדים ומאוימים בשל התנהלות כוחנית, פוגענית ומעליבה של המורה לחנ"ג, שקורא כלפי תלמידים קריאות בוז, שאומר לתלמידים "יא נקבה תזיז את עצמך" ומביא לחששות, נדודי שינה ואפילו הרטבה במיטה, בכל רמות הגיל. אחד התלמידים אף הפסיק להגיע לשיעורי חנ"ג ומצבו הרגשי התדרדר לאחר שבעקבות הערות של המורה שנאמרות לפני כל הכיתה כי הוא הולך יותר מדי פעמים לשירותים במהלך השיעור ומה קורה לו שם בשלפוחית החלו חבריו לכיתה לקרוא לו "עיתי שלפוחיתי". גל נוסף של פניות אירע כנראה בשל מרוץ שדה שהתקיים בבית הספר וחששם של התלמידים מפגיעות ועלבונות של המורה. הודעתי למורה שאינו יכול להגיע מחר לביה"ס ואבקש כי תפסיקו לאלתר את עבודתו של המורה בבית הספר.





- קריאה
- סיווג
- מקור נורמטיבי
- מוקשים
- שחקנים
- שותפי תפקיד
- תשתית עובדתית
- השלמות
- תיעוד
- בירור
- התייחסויות
- תגובה
- ליווי



שלום רב,

**הנדון: השעיה דחופה**

הובא לידיעתי כי התקבל דיווח ביום [REDACTED] 2022 על כך שהופעלה מצידך אלימות מילולית כלפי תלמיד. מהדיווח עולה כי בימים [REDACTED] ו [REDACTED] השמעת אמירות בלתי הולמות כלפי קטינים, כל זה בהמשך לזימון שהועבר אליך ביום 1.12.2022.

בהתאם להוראת סעיף 48 לחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963 (להלן: חוק המשמעת), ביום [REDACTED] התבקשת לשלוח הגשת טיעונים בכתב לצורך בחינת הצורך בהשעייה דחופה. ביום [REDACTED] הוגש מכתב טיעונים על ידי עורך דינך, עו"ד [REDACTED], כל זה כדי להציג טיעוניך מדוע יש להימנע מהשעייתך הדחופה.

בהתאם לסמכותי לפי סעיף 48 לחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963 (להלן "חוק המשמעת") החלטתי להורות על השעייתך הדחופה לתקופה של 14 ימים, מיום [REDACTED] 2022 ועד ליום [REDACTED] 2022.



# אירוע 3 – פנייה של עובד הוראה למפקח/ת הכולל/ת

שמי ענן בשמי התכלת ואני מורה הפונה אליך להנחיה ועזרה בנושא:

**פרטי המקרה:**

בחודש מרץ 2022 הוזמנתי לפגישת ראיון עבודה עם מנהלת ביה"ס "כל צבעי הקשת".

בראיון עבודה דובר על עבודה במשרה של מחנך לכיתה ח' במשרה מלאה של 36 ש"ש ברפורמת "אופק חדש". לאחר כמה ימים באותו חודש הוזמנתי ל"שיעור צפייה" בנוכחות המנהלת וצוות מורי ביה"ס שעבר בהצלחה. לאחר מספר ימים בסוף החודש הוזמנתי לפגישה נוספת בה הוסכם שהמנהלת מקבלת אותי לעבוד בתפקיד מחנך כיתה ח' במשרה מלאה של 36 ש"ש ברפורמת אופק חדש.

בחודש יולי 2022 נכנסתי לפורטל משרד החינוך לבדוק את הסטטוס שלי האם אני רשום כעובד ביה"ס לשנה הבאה ולא הייתי רשום כעובד בביה"ס לשנה הבאה. מיד יצרתי קשר עם כ"א בהוראה במחוז לבירור הנושא ולשאול האם התיק שלי תקין? האם יש סיבה כלשהי שביה"ס לא קולט אותי כעובד שלו דרך משרד החינוך? אמרו לי שהתיק מסודר והכל תקין וכל מה שצריך זה שמנהלת ביה"ס תעביר דרישה לקלוט אותי כעובד שלה לשנה הבאה.

מיד פניתי למנהלת בתכתובת וואטסאפ ובטלפונים בכדי לברר ולקדם את נושא הרישום שלי במערכת משרד החינוך ולתזכר אותם בחשיבות הנושא לקלוט אותי ברישום של משרד החינוך,

לאורך כל חודש יולי שיצרתי קשר טלפוני ובתכתובת וואטסאפ התשובה היחידה שקיבלתי מהמנהלת היא ש"תסמוך עליי יהיה בסדר ואין לך מה לדאוג" ו"שזה בטיפול".

בתאריך 22/8/2022 בדקתי בפורטל משרד החינוך וראיתי ששובצתי כ"מורה במתכונת ה"עולם הישן" על 24 ש"ש" ולא **כמו שסוכם בתנאי העסקה!** שאעבוד ב:"משרת אופק חדש ב36 ש"ש".

**דבר השונה בתנאי העסקה אותם סיכמנו מראש!**

# אירוע 3 – המשך

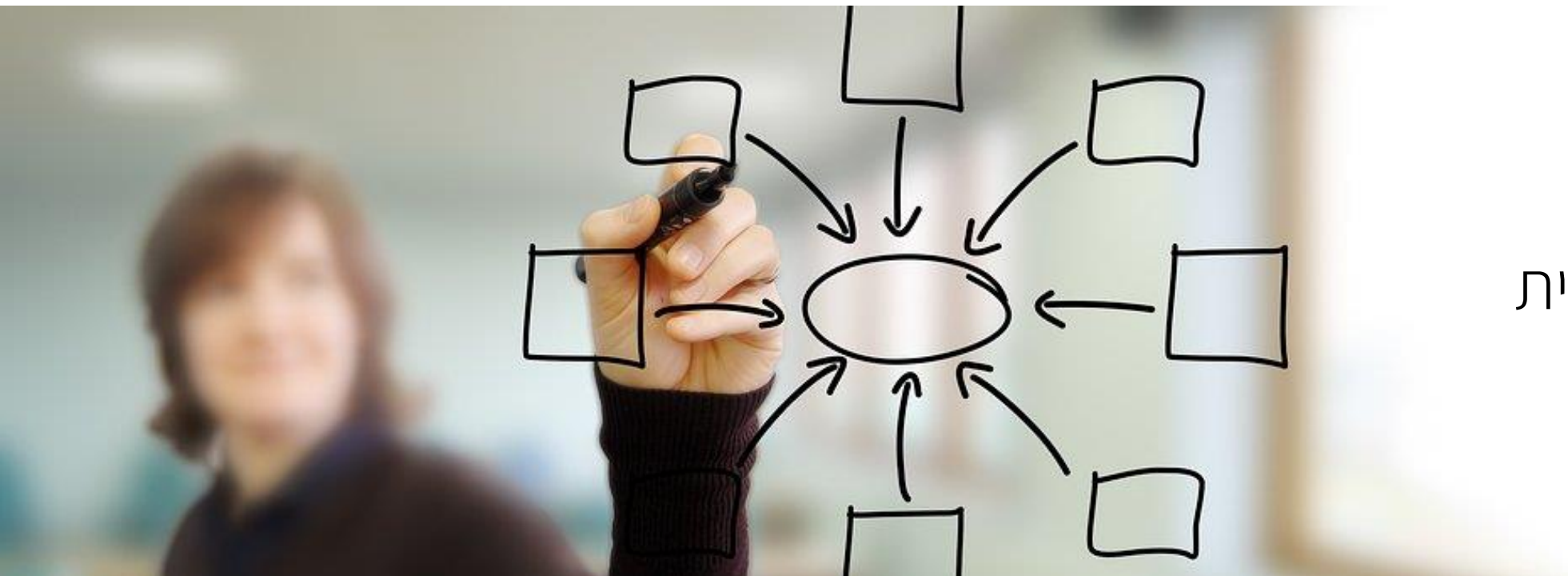
יצרתי עם המנהלת לבדיקת הנושא והיא התנערה מכל אחריות וטענה שזה בעיה שלי מול משרד החינוך ולא שלה ועכשיו אני צריך לפתור את הנושא הזה לבד מול משרד החינוך כי בטח יש בעיה עם התיק שלי. שוב בדקתי את הנושא מול משרד החינוך באמצעות פנייה בפורטל והודיעו לי שהתיק שלי מסודר ויש את כל האישורים והמסמכים ולא חסר כלום בתיק ואמרו שזה מה שמנהלת שיבצה אותי וזה לא נעשה מסיבה של "טעות מערכת" או "חוסר במסמכים", הנחו אותי שאין לי מה לעשות בנושא ורק מנהלת ביה"ס רשאית להגדיר את השיבוץ בביה"ס והם מדברים רק מולה בנושא.

ב-26.8.2022 פניתי למנהלת והסברתי ששנת הלימודים מתחילה בעוד חמישה ימים ואני רשום במשרד החינוך לא לפי תנאי ההעסקה ואני מבקש שתפתור את הנושא, בשיחת הטלפון אמרה שאם אני לא נותן בה אמון אז אין לי מה לעבוד בשנה הבאה אצלה בביה"ס לאחר כשעה משיחת הטלפון קיבלתי ממנה הודעת וואטסאפ שאני לא אעבוד אצלה שנה הבאה.

בכל התקופה של החצי שנה האחרונה קיבלתי פניות עבודה מבתי ספר אחרים וסירבתי לקבל כל הצעת עבודה מתוך מחויבות להסכם עבודה שלי עם המנהלת שאני עובד אצלה בשנה הבאה בביה"ס, בעוד יום מתחילה שנת הלימודים ולמצוא עבודה בביה"ס אחר זה כמעט בלתי אפשרי.

**נוצר מצב שאני אשב בבית ללא עבודה, ללא אפשרות למצוא עבודה וללא כל הכנסה. בחוויה האישית אני מרגיש מרומה ושניתן לי יחס לא הוגן ואף משפיל ומשלם מחיר כבד על כך שבחרתי להיות נאמן להסכם העבודה שלי מול המנהלת. לטיפולך אודה... ממתין להתייחסותך בנושא.**





- קריאה
- סיווג
- מקור נורמטיבי
- מוקשים
- שחקנים
- שותפי תפקיד
- תשתית עובדתית
- השלמות
- תיעוד
- בירור
- התייחסויות
- תגובה
- ליווי

החלטה

תיק [redacted]

התובע:

ת"ז [redacted]

ע"י ב"כ עו"ד [redacted]

גרטרוד ואח'י  
מדינת ישראל (משרד החינוך) תצורף  
כנתבעת) כמבוקש וכמוסכם לנוכח טעמי  
הבקשה.

טל': [redacted] פקס': [redacted]

דוא"ל: [redacted]

התובע ימציא כתב התביעה והדרישה  
להגשת כתב ההגנה לידי הנתבעת מדינת  
ישראל באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים  
אזרחי ויודיע לבית הדין על עשותו כן עד  
ליום 25.11.22 בצירוף אישור מסירה, ככל  
שלא יוגשו כתב הגנה או בקשת ארכה.

- נגד -

הנתבעות:

1. מדינת ישראל – משרד החינוך

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

מרחי מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים 9149301

טל': 073-3928012/3 פקס': 02-6468056

כתב הגנה יוגש בתוך 30 יום.





**Choice**

**Choice**



